

Experti Sítě k ochraně demokracie: Poslanci připravují zásadní změny legislativy netransparentně a v rozporu se zákonem

Praha, 17. října 2023 – Poslanci postupují netransparentně a nedemokraticky při projednávání pozměňovacích návrhů k novele liniového zákona. Množství změn měnících např. i pravidla vyvlastňování či omezování kompetencí ČIŽP nebylo předloženo standardní cestou a nebylo k nim možno vést věcnou debatu. Navíc některé legislativní přílepky mění i zcela nesouvisějící zákony. Experti Sítě k ochraně demokracie apelují na vládu, aby se vrátila ke svým závazkům z programového prohlášení. Poslance pak vyzývá, aby tímto způsobem předložené a takto obsahově závažné dokumenty neschvalovali.

Stanovisko skupiny garantů a expertů Sítě k ochraně demokracie:

Způsob projednávání novely liniového zákona ([sněmovní tisk 410](#)) považujeme za jednoznačně netransparentní a nedemokratický. Z vládního návrhu se cestou divokých legislativních přílepků stává návrh změn i zcela nesouvisějících zákonů, např. k účelu urychleného zrušení některých kompetencí České inspekce životního prostředí.

Návrhy přitom zasahují do základních lidských práv tím, že mění pravidla pro vyvlastňování. Nebyly předloženy standardní cestou, ačkoli jejich přípravu zajistila MPO a MD, a o jejich důležitosti opakovaně mluví premiér Petr Fiala. Nejde tedy fakticky o návrhy poslanecké, ale o návrhy ministerstev, které měly projít standardním meziresortním řízením, posouzením kompatibility s právem EU a Legislativní radou vlády a hlasováním ve vládě.

Celkem má dojít k novele nejméně devíti různých zákonů. K návrhům však nelze vést věcnou debatu, neboť některé z těch nejdůležitějších (např. dílčí rozvojový plán) byly zveřejněny až během druhého čtení a další byly zveřejněny formou usnesení Hospodářského výboru, který věcnou diskusi de facto neumožňuje, neboť usnesení HV nemá důvodovou zprávu. Návrhy doporučené Hospodářským výborem omezují práva vlastníků nemovitostí, omezují právo samospráv rozhodovat o svém rozvoji a vládě svěřují pravomoce, které jsou dost možná v rozporu s Ústavou.

Z výše uvedených důvodů apelujeme na vládu, aby se vrátila ke svému závazku z programového prohlášení, ve kterém slíbila následující: *„Zvýšíme kvalitu legislativy. Každou novou regulaci důkladně zvážíme na základě analýzy očekávaných dopadů. Legislativní návrhy potřebné k plnění programového prohlášení budou předkládány standardní legislativní cestou a před jejich předložením do vlády se k nim vyjádří odborníci v rámci Legislativní rady vlády.“*

Zároveň apelujeme na poslance, aby tímto způsobem předložené a přitom obsahově závažné návrhy neschvalovali.

Podepsaní garanti a experti:

JUDr. Eliška Wagnerová, PhD., garantka Sítě k ochraně demokracie

Ing. Edvard Outrata, garant Sítě k ochraně demokracie

Mgr. Rut Kolínská, garantka Sítě k ochraně demokracie

Ing. Zbyněk Frolík, garant Sítě k ochraně demokracie

Prof. MUDr. Pavel Pafko, DrSc., garant Sítě k ochraně demokracie

Ing. Mgr. Oldřich Kužílek, garant Sítě k ochraně demokracie

prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, expert pracovní skupiny Ústavní systém

JUDr. Maxim Tomoszek, Ph.D., expert pracovní skupiny Ústavní systém

JUDr. Jitka Jelínková, expertka pracovní skupiny Politická lidská práva

JUDr. Petr Kolman, Ph.D., expert pracovní skupiny Politická lidská práva

Mgr. et Mgr. Jan Vobořil, Ph.D., expert pracovní skupiny Politická lidská práva

doc. Ing. Marie Bohatá, CSc., expertka pracovní skupiny Veřejná správa

JUDr. Marie Sciskalová, Ph.D., expertka pracovní skupiny Veřejná správa

JUDr. Tomáš Louda, CSc., expertka pracovní skupiny Veřejná správa

JUDr. Ivan Přikryl, expert pracovní skupiny Veřejná správa

Prof. PhDr. Martin Potůček, CSc. MSc., expert pracovní skupiny Veřejná správa

Ing. et Mgr. Jana Miléřová, expertka pracovní skupiny Občanská společnost

Kontext legislativního postupu:

V Poslanecké sněmovně se v rámci novely liniového zákona ([sněmovní tisk 410](#)) projednává velký balík pozměňovacích návrhů, které mají podle předsedy Hospodářského výboru Ivana Adamce (ODS), skokově zlepšit výkonnost národního hospodářství. Ovšem zásadní změny, které se mají významně dotknout životního prostředí, majitelů pozemků nebo samospráv, jsou připravovány v neveřejném režimu.

Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo dopravy připravila pozměňovací návrhy (PN), čímž obešla Legislativní pravidla vlády. Pozměňovací návrhy byly až do čtvrtka 12. října neveřejné, resp. jsou zveřejněny v podobě, která neumožňuje věcnou debatu – viz přehled PN, které [projednal a schválil Hospodářský výbor](#), resp. seznam změn [dostupný zde](#). Předseda HV uznává, že způsob projednání je problematický, ale argumentuje, že je v zájmu věci - viz záznam jednání HV ze dne 21. září 2023, který zachycuje debatu k PN ke stavbám energetické bezpečnosti a proceduře přijímání takových návrhů. Celý záznam jednání je dostupný na <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=235548> (debata o liniovém zákonu začíná od času 1 h 43 min).

Průběh druhého čtení z 12. října je dostupný [zde](#). Atmosféru projednávání dobře vystihuje způsob předložení balíků návrhů od předsedy HV, poslance Adamce, viz citace ze stenozáznamu: poslanec Turek „Děkuji za slovo, vážený pane místopředsedo. Já se tímto přihlašuji k pozměňovacím návrhům poslance Ivana Adamce, které jsou uvedeny ve sněmovním systému pod čísly sněmovních dokumentů: 3327, 3324, 3323, 3322, 3321, 3320,

3318, 3317, 3316, 3315 a 3310. Jejich podrobné odůvodnění je součástí těchto písemných pozměňovacích návrhů, a to platí pro všechny tyto návrhy.“

Ministerstvo životního prostředí pak skrze PN liniového zákona navíc navrhuje urychlené zrušení některých důležitých kompetencí České inspekce životního prostředí – s cílem, aby chystané propouštění inspektorů v rámci rozpočtových úspor mělo „právní odůvodnění“.

„Zasahují-li nesouvisející přílepkové návrhy do základních práv, je možno uvažovat o návrhu na zrušení zákona u Ústavního soudu,“ říká dřívější místopředsedkyně Ústavního soudu a garantka Síť k ochraně demokracie, Eliška Wagnerová.

„Problematická je kombinace výrazně netransparentního způsobu projednání pozměňovacích návrhů a velmi závažného věcného obsahu. Tím jsou v tomto případě razantní změny v pravidlech povolování významných staveb, pravidlech povolování těžby a zásahu do vlastnických práv, významné omezení procesní ochrany dotčených osob, či rozšiřování kompetencí vlády nad rámec ústavních mantinelů,“ říká Vendula Menšíková, koordinátorka Síť k ochraně demokracie.

Více informací [naleznete na našich stránkách](#).

Kontakt pro média:

David Klempíř

tiskový mluvčí Síť k ochraně demokracie

M: +420 778 439 797

E: david.klempir@frankbold.cz

W: www.ochranademokracie.cz

Vendula Menšíková

koordinátorka Síť k ochraně demokracie

E: wendula@ochranademokracie.cz

W: www.ochranademokracie.cz

O Síti k ochraně demokracie:

Síť k ochraně demokracie je nezávislou iniciativou, která propojuje přední experty a expertky s občany, kterým záleží na demokracii – napříč republikou i názorovým spektrem. V tématech důležitých pro fungování demokracie vyhodnocujeme to podstatné, sdílíme informace a výzvy k akci. 80 expertů a expertek. 180 členských organizací a tisíce jednotlivců. Milionový dosah. Podporujeme se navzájem a když je to třeba, jednáme. Iniciativu koordinuje Rekonstrukce státu.